

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ГЕОДЕЗІЇ, ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ ТА КАДАСТРУ

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ДОКУМЕНТІВ
ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

(назва освітнього компонента)

підготовки перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
(назва освітнього рівня)

спеціальності G18 Геодезія та землеустрій
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Геодезія та землеустрій
(назва освітньо-професійної освітньо-професійної / освітньо-творчої програми)

Силабус вибіркового освітнього компонента «Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування» перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузі знань G Інженерія, виробництво та будівництво, спеціальності G18 Геодезія та землеустрій за освітньо-професійною програмою Геодезія та землеустрій.

Розробники: Радзій В.Ф., кандидат географічних наук, доцент

Погоджено

Гарант

освітньо-професійної програми:

Олександр МЕЛЬНИК

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри геодезії, землевпорядкування та кадастру

протокол № 1 від 29 серпня 20 25 р.

Завідувач кафедри:

Анна УЛЬ

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: G Інженерія, виробництво та будівництво, спеціальності G18 Геодезія та землеустрій Освітньо-професійна програма Геодезія та землеустрій Освітній ступінь: бакалавр	вибіркова
150 год. 5 кредити		Рік навчання – 2
ІНДЗ: немає		Семестр – 3
		Лекції – 10 год.
		Семінарські – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
	Консультації – 10 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Радзій Володимир Феофілович
Науковий ступінь	кандидат географічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри геодезії, землевпорядкування та кадастру
Профайл	Радзій Володимир Феофілович — wiki.vnu.edu.ua https://scholar.google.com/citations?user=gSbQA6IAAAA&hl=uk
Телефон	+380955227285
e-mail	radzij@vnu.edu.ua
Дні занять	https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Анотація курсу

Вибірковий освітній компонент (ВОК) «Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування» (СЕО) належить до переліку вибірових освітніх компонентів підготовки фахівця першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю G18 Геодезія та землеустрій галузі знань G Інженерія, виробництво та будівництво.

ВОК спрямований на формування у здобувачів системних знань, умінь і навичок щодо методології, правових основ, процедур та практичних аспектів проведення стратегічної екологічної оцінки відповідно до вимог національного законодавства та міжнародних стандартів. Дисципліна розглядає СЕО як інструмент забезпечення сталого розвитку територій, інтеграції екологічних міркувань у процеси стратегічного планування, запобігання та мінімізації

негативних впливів на довкілля й здоров'я населення, а також підвищення прозорості й участі громадськості у прийнятті рішень.

У межах курсу особлива увага приділяється структурі, функціям і логіці застосування СЕО на різних рівнях планування — від місцевих програм соціально-економічного розвитку до галузевих та регіональних стратегій, схем планування територій, комплексних планів просторового розвитку громад, державних енергетичних та інфраструктурних програм. Здобувачі вивчатимуть нормативно-правову базу України (зокрема Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»), процедури та критерії оцінювання впливів, вимоги до підготовки звіту про СЕО, механізми консультацій з громадськістю та органами влади, а також порядок врахування результатів СЕО у фінальному проекті документа державного планування.

Пререквізити – Підвищують ефективність засвоєння освітньої компоненти, що вивчаються здобувачами раніше і разом з вказаною дисципліною: охорона праці в галузі, геодезія, ґрунтознавство з основами геології.

Постреквізити – освітні компоненти, які будуть використовувати результати вивчення освітньої компоненти «Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування»: ландшафтно-екологічні основи формування територій; основи землеустрою та кадастру; земельне право; генеральне планування населених пунктів; основи моніторингу земель; кваліфікаційна робота; геопросторові бази даних та кадастрові системи.

Мета і завдання освітнього компонента

Метою вивчення освітнього компонента «Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування» є формування у здобувачів системних теоретичних знань та практичних умінь щодо проведення стратегічної екологічної оцінки (СЕО) відповідно до чинного законодавства України та міжнародних вимог; оволодіння методами аналізу екологічних наслідків стратегій, планів і програм; здатності інтегрувати екологічні пріоритети в процеси державного та територіального планування; а також забезпечити усвідомлення ролі СЕО як інструмента попередження екологічних ризиків, підвищення якості стратегічних рішень та сприяння сталому розвитку територій.

Основні **завдання** ВОК «Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування».

У результаті опанування дисципліни здобувачі повинні:

з'ясувати сутність, принципи, функції та методологічні основи стратегічної екологічної оцінки як інструмента екологічної політики та державного планування;

розуміти правові засади та інституційне забезпечення СЕО в Україні, включаючи Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» та підзаконні акти;

усвідомити зв'язок між СЕО, оцінкою впливу на довкілля (ОВД), планувальними процедурами та системою екологічного управління;

оволодіти методами оцінювання екологічних наслідків, включаючи визначення базового стану довкілля, прогнозування впливів, оцінювання альтернатив та аналіз сценаріїв;

навчитися застосовувати методи виявлення кумулятивних, транскордонних та довгострокових впливів;

здійснювати аналіз екологічних ризиків, використовувати сучасні інструменти екологічного моделювання та геоінформаційні технології у процесі СЕО;

здійснювати розроблення основних розділів звіту про стратегічну екологічну оцінку, включаючи опис ймовірних впливів, заходи з їх запобігання чи мінімізації, систему екологічних індикаторів та пропозиції щодо моніторингу;

оцінювати якість звітів про СЕО, проводити експертний аналіз їх відповідності законодавству та міжнародним стандартам;

розробляти рекомендації для інтеграції екологічних міркувань у стратегічні документи різного рівня;

організовувати і проводити консультації з громадськістю та уповноваженими органами в межах процедури СЕО;

аргументовано представляти результати оцінки, пояснювати екологічні наслідки стратегічних рішень, комунікувати з розробниками документів державного планування;

здійснювати взаємодію між суб'єктами прийняття рішень із дотриманням принципів відкритості, прозорості та екологічної відповідальності;

усвідомлювати роль СЕО як інструмента сталого розвитку, збереження природних ресурсів, захисту довкілля та здоров'я населення;

дотримуватися норм екологічного законодавства та академічної доброчесності у процесі підготовки екологічних висновків та аналітичних матеріалів.

Результати навчання (компетентності). **Компетентності**, яких здобувач освіти набуде в результаті вивчення вибіркового освітнього компоненту:

Спеціальні (фахові) компетентності:

здатність планувати і виконувати теоретичні та/або прикладні дослідження, створювати нові знання і технології у сфері геодезії та землеустрою;

здатність критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою та суміжних галузей знань;

здатність здійснювати пошук необхідної інформації, обирати і застосовувати сучасні методи обробки, аналізу, оцінювання та оприлюднення даних, зокрема геопросторових, та метаданих при розв'язанні комплексних задач геодезії та землеустрою;

здатність розробляти і реалізовувати проекти у сфері геодезії та землеустрою, а також дотичних до неї міждисциплінарних напрямів із урахуванням технічних, економічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.

Програмні результати навчання:

вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з питань професійної діяльності, досліджень та інновацій у сфері геодезії та землеустрою;

приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог;

будувати і досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі об'єктів і процесів, застосовувати їх для створення інновацій у сфері геодезії та землеустрою;

створювати та розвивати інфраструктури геопросторових даних, опрацьовувати та оприлюднювати геопросторові дані та метадані, що стосуються геодезії та землеустрою.

Soft-Skills

Вивчення ВОК «Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування» сприяє формуванню та розвитку у здобувачів освіти м'яких навичок" (soft skills), які визначають, як здобувач освіти взаємодіє з іншими, організовує роботу, приймає рішення та адаптується.

Зокрема, навички командної роботи: при виконанні проектів та вирішенні практичних задач здобувачі освіти можуть працювати у малих групах, вміти слухати та публічно аргументувати думки та рішення. Дотримуватись встановленого обсягу на виконання практичних завдань та часу встановленого на самопідготовку. При вирішенні завдань здобувач повинен проявляти здатність аналізувати логіку міркувань і висловлювань, здатність до узагальнення, аналізу, критичного осмислення, систематизації, прогнозування, постановці мети і цілей, вибору шляхів їх досягнення.

Структура освітнього компонента (денна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Семінарські заняття	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-правові та методологічні засади стратегічної екологічної оцінки						
Тема 1. Вступ до стратегічної екологічної оцінки (СЕО): призначення, принципи, міжнародні підходи. Законодавче забезпечення	15	2	2	10	1	ДС / 5

СЕО в Україні та ЄС: структура, вимоги, суб'єкти						
Тема 2. Документи державного планування, що підлягають СЕО. Методи та інструменти стратегічного екологічного аналізу	14	1	2	10	1	ДС / 5
Тема 3. Базовий стан довкілля: підходи до збору, аналізу та узагальнення даних. Визначення та оцінювання альтернатив у межах СЕО	14	1	2	10	1	Р / 5
						Т(КР) / 15
Змістовий модуль 2. Практичні процедури СЕО, прогнозування впливів та підготовка звіту						
Тема 4. Оцінювання впливів на довкілля: кумулятивні, довгострокові та транскордонні ефекти	13	1	1	10	1	ДС / 10
Тема 5. Методи прогнозування у СЕО. Сценарний аналіз	17	1	1	14	1	ДС / 10
Тема 6. Заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних впливів	17	1	1	14	1	ДС / 10
Тема 7. Участь громадськості та консультації з уповноваженими органами	17	1	1	14	1	ДС / 10
Тема 8. Підготовка звіту про СЕО: структура, вимоги, типові помилки	29	1	8	18	2	РМГ / 20
Тема 9. Моніторинг результатів реалізації документа державного планування	14	1	2	10	1	РМГ / 10
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

1. Проаналізувати міжнародні підходи до стратегічної екологічної оцінки, зокрема положення Директиви 2001/42/ЄС та Керівних матеріалів ЄЕК ООН. Підготувати коротке порівняння з українським законодавством.
2. Опрацювати перелік документів державного планування, які підлягають СЕО в Україні. Підготувати класифікацію за рівнями та галузевими напрямками.
3. Охарактеризувати принципи СЕО (прозорість, участь громадськості, альтернативність, наукова обґрунтованість, екологічність тощо). Навести приклади їх реалізації.
4. Самостійно вивчити структурні елементи базового стану довкілля: джерела даних, показники, екологічні індикатори. Підготувати таблицю з переліком необхідних даних для СЕО.
5. Опрацювати методи стратегічного екологічного аналізу (SWOT-аналіз, матричні методи, сценарний підхід, оцінка ризиків). У формі тез описати сильні та слабкі сторони кожного методу.

6. Розробити приклад набору альтернатив для умовного документа державного планування (наприклад, програми розвитку громади). Обґрунтувати важливість аналізу альтернатив.
7. Ознайомитися з методами прогнозування впливів у межах СЕО (екстраполяція, моделювання, сценарний аналіз). Підготувати приклад застосування одного з методів для реальної або умовної ситуації.
8. Провести аналіз кумулятивних та транскордонних впливів для вибраного сектору (транспорт, енергетика, аграрна політика тощо). Підготувати короткий опис можливих екологічних ризиків.
9. Самостійно опрацювати матеріали щодо механізмів участі громадськості у СЕО. Підготувати перелік вимог до проведення консультацій відповідно до Закону України про СЕО.
10. Розробити структуру розділу "Заходи щодо запобігання та зменшення негативних впливів" для умовного документа державного планування.
11. Підготувати аналітичний огляд типових недоліків звітів про СЕО, на основі реальних прикладів (за можливості) або навчальних матеріалів.
12. Сформулювати систему індикаторів моніторингу реалізації документа державного планування, включно з екологічними показниками, періодичністю моніторингу та джерелами даних.
13. Підготувати фрагмент звіту про СЕО (на вибір: характеристика поточного стану довкілля, аналіз альтернатив, прогноз впливів, заходи щодо мінімізації наслідків).
14. Проаналізувати реальний документ державного планування (стратегію розвитку громади, регіональну стратегію, програму енергоефективності тощо) та визначити, які саме розділи потребували б СЕО.
15. Скласти схему послідовності дій під час проведення СЕО — від визначення обсягу до моніторингу результатів реалізації документа.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали;
- відвідування (або відпрацювання) усіх занять;
- наявність конспекту лекції чи самопідготовки;
- активна участь у практичних заняттях (відповіді на запитання, доповнення);
- вчасне виконання домашніх завдань з самостійної роботи;

- складання підсумкових тестів та практичних завдань за змістовним модулем;
- за наявності об'єктивних причин (напр.: хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- списування під час контрольних робіт і складання заліків, іспитів та інших контрольних форм перевірки заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Виконання усіх форм робіт, які підлягають оцінюванню, відбувається у визначені розкладом терміни. Пропуск з поважних причин теми чи окремого заняття може бути відпрацьованим під керівництвом викладача та захистити у час передбачений графіком консультацій. Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

Неформальна освіта при викладанні освітнього компонента

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у

Волинському національному університету імені Лесі Українки» (<https://surl.li/sejkrx>).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

Зарахування результатів навчання, отриманих у формальній та/або інформальній освіті

Результати освіти, отримані у формальній та/або інформальній освіті, можуть бути зараховані як додаткові у межах поточного оцінювання.

Види наукової та практичної активності здобувачів освіти	Кількість балів
Виступ на міжнародній, всеукраїнській студентській науково-практичній конференції з публікацією тез доповіді в межах тематики ВОК	до 10
Проходження курсів, тренінгів, воркшопів або інших видів неформальної освіти в межах тематики ВОК	до 10

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Рейтинг здобувача освіти з навчальної роботи визначається відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (<https://hell.your-objectstorage.com/vnustorage/s3fs-public/inline-files/2025-pro-potochne-i-pidsumk.otsinyuvannya.pdf>). Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані на семінарських заняттях, при виконанні завдань практичних завдань тем (5-10 балів) та участь у дискусіях лекційного матеріалу (10 балів).

За виконання завдань тем змістових модулів здобувач може отримати 5-10 балів. Оцінка, яка виставляється за семінарські заняття, складається з таких елементів: вміння здобувача демонструвати практичні навички аналізувати опрацьований матеріал та аргументовано доносити до аудиторії, своєчасне виконання.

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з певного компонента освіти на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних (семінарських, індивідуальних), лабораторних занять (тощо), самостійної роботи, виконання ІНДЗ, контрольних робіт тощо.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом (програмою) ОК.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У час складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів,

які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100 балів. На залік виносяться типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Комунікація

Основні платформи для комунікації викладача зі здобувачами освіти:

1. Очне спілкування у аудиторіях згідно розкладу.
2. Платформа електронного навчання.
3. Група у Viber, Telegram-канал (будь-який месенджер за вибором студентів), яка створюється старостою і працює впродовж вивчення освітнього компоненту.
4. Індивідуальні консультації в аудиторії (згідно розкладу консультацій).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Навчальна дисципліна оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 81	
67 74	
60 66	
1 – 59	Незадовільно

Орієнтований перелік питань до заліку

1. Поняття стратегічної екологічної оцінки (СЕО), її цілі та завдання.
2. Принципи СЕО та їх практичне значення у державному плануванні.
3. Нормативно-правове забезпечення СЕО в Україні: ключові положення Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».
4. Директива 2001/42/ЄС про оцінювання впливу окремих планів і програм на довкілля: основні вимоги та значення для України.
5. Перелік документів державного планування, що підлягають проведенню СЕО.
6. Суб'єкти СЕО: розробник документа, уповноважені органи, громадськість, їх компетенції та повноваження.
7. Зміст і структура звіту про стратегічну екологічну оцінку.
8. Методи визначення базового стану довкілля у процесі СЕО.

9. Підходи до визначення, аналізу та оцінювання альтернатив при проведенні СЕО.
10. Методи екологічного прогнозування у СЕО: сценарний аналіз, моделювання, екстраполяція.
11. Оцінювання кумулятивних, транскордонних і довгострокових впливів у СЕО.
12. Джерела екологічної інформації, необхідні для СЕО, та їх характеристика.
13. Поняття екологічних індикаторів та їх роль у моніторингу реалізації документа державного планування.
14. Заходи щодо запобігання, зменшення та пом'якшення негативних впливів у рамках СЕО.
15. Процедура громадського обговорення у межах СЕО: порядок, строки, вимоги.
16. Урахування результатів СЕО в остаточній редакції документа державного планування.
17. Транскордонні процедури у СЕО: підстави, етапи, міжнародні зобов'язання.
18. Типові недоліки звітів про СЕО та вимоги до їх усунення.
19. Роль органів влади у забезпеченні якості виконання СЕО.
20. Моніторинг наслідків реалізації документа державного планування: цілі, інструменти, періодичність.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03.2018 № 2354-VIII // Відомості Верховної Ради України.
2. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 № 1264-XII.
3. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 № 3038-VI.
4. Постанова Кабінету Міністрів України № 1026 від 31.10.2018 «Про затвердження Порядку проведення стратегічної екологічної оцінки».
5. Методичні рекомендації щодо здійснення СЕО : Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296.
6. Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council of 27 June 2001 on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment.
7. UNECE. Protocol on Strategic Environmental Assessment to the Espoo Convention. – United Nations, 2003.
8. UNECE. Resource Manual to Support Application of the Protocol on SEA. – 2012.
9. European Commission. Guidance on the implementation of Directive 2001/42/EC. – Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2017.
10. Балацький О. Ф., Кравців В. С., Літвіновський О. В. Екологічна політика та управління : навчальний посібник. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019.
11. Голуб Г. А., Крайнюк О. В. Екологічна безпека та сталий розвиток : монографія. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2018.
12. Стратегічна екологічна оцінка комплексного плану : практичний посібник / за ред. к.т.н. Сергія Кубаха ; за участі чл.-кор. НАН України, д. геогр. н. Є. Маруняка, д. геогр. н. С. Лісовського, к. геогр. н. О. Голубцова, Ю. Фаріон, к. геогр. н. В. Чехній, к. геогр. н. К. Резникової, к. т. н. Т. Криштоп. – Київ : USAID АГРО ; Chemonics International, 2022. 106 с.
13. Шевцова Л. А., Шевченко Р. Ю. Стратегічна екологічна оцінка: навчальний посібник. – Київ : НАУ, 2020.
14. Therivel R. Strategic Environmental Assessment in Action. – London : Earthscan, 2010.
15. Fischer T. B. The Theory and Practice of Strategic Environmental Assessment. – London : Routledge, 2007.
16. Bina O. A Critical Review of the Dominant Lines of Argumentation on the Need for SEA // Environmental Impact Assessment Review. – 2007.

17. Sheate W. R. SEA and Sustainability: New Directions in Strategic Environmental Assessment // Environmental Policy and Governance. – 2012.
18. Noble B. Cumulative Effects Assessment: Tools and Approaches for Strategic Environmental Assessment // Impact Assessment and Project Appraisal. – 2008.
19. Sadler B., Dalal-Clayton B. Strategic Environmental Assessment: Key Issues and Emerging Trends // OECD Publications. – 2015.
20. Єдиний реєстр стратегічних екологічних оцінок України : офіц. ресурс. – URL: <https://eia.menr.gov.ua/seo>.
21. Європейська Комісія. Офіційна сторінка щодо SEA Directive. – URL: <https://ec.europa.eu/environment/eia/sea-legalcontext.htm>.
22. UNECE SEA Protocol : офіц. сайт. – URL: <https://unece.org/environmental-policy/environmental-assessment/sea-protocol>.
23. UNEP Environmental Assessment Hub. – URL: <https://www.unep.org/environmental-assessment>.
24. World Bank Environmental and Social Framework – Environmental Assessment Tools. – URL: <https://www.worldbank.org/en/projects-operations/environmental-and-social-framework>.
25. IAIA – International Association for Impact Assessment : матеріали з CEO. – URL: <https://www.iaia.org>.